

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA
OFICINA D'ESTUDIS JURÍDICS

DRET CIVIL VIGENT A CATALUNYA

PER

ANTONI M. BORRELL I SOLER

Obra premiada per l'Institut d'Estudis
Catalans en el primer Concurs Duran i Bas

VOLUM I. PRELIMINARS.

BARCELONA
IMPRESA DE LA CASA DE CARITAT

1923

Antecessores

El fons jurídic antic de la UdG

PRÒLEG

Aquest llibre no és més que un assaig, on es tracta, en forma elemental, el Dret civil que s'aplica a Catalunya.

Com a norma m'he proposat la concisió : breus són les regles exposades, breus els raonaments i comentaris, i breus les cites i referències : rarament es trobarà transcrita una llei o el *Considerando* d'una sentència. Els que necessitin comprovar algun text o profunditzar algun dels punts tractats, fàcilment podran fer-ho en els llibres de la seva biblioteca o d'una altra més nodrida. El que sí he procurat, és justificar les afirmacions contingudes en el text amb l'esment de textos legals i judicials, i donar referències de llibres més extensos on puguin ampliar-se les notícies donades o indicades. Per aquesta consideració ja no semblarà excessiva l'extensió donada a les notes, comparades amb el text, amb la qual cosa, però, no em falta l'exemple d'altres obres ben reputades; però, com aquesta extensió no és produïda per divagacions ni amplificacions, crec que no desdiu de l'abreujament de què parlava suara.

Tinc de donar, també, la raó de les nombroses referències que es trobaran a altres tractats del mateix llibre. D'una banda obeeixen a la mateixa norma de la concisió, per evitar repeticions que altrament serien inevitables, qualsevol que fos la distribució de matèries que hagués adoptada; puix estan tan lligades les institucions, unes amb altres, que necessàriament s'han de repetir idees o donar-les per reproduïdes, mitjançant cites de referència al lloc on s'ha tractada exprosés la matèria, per creure'l el més adequat. Posaré, per exemple, la possessió i la usucapió, el condomini dret real i el condomini quasi contracte, la capacitat del fill de família i la pàtria potestat, etc.

I amb les notes de referència m'he proposat, encara, un fi que considero més transcendental, i és posar de relleu o al·ludir les relacions que existeixen entre unes i altres institucions, i això per dos motius: per donar arguments d'analogia i de sistema de defensa de les solucions proposades; i perquè aparegui com el Dret no està format de regles isolades i convencionals, sinó que constitueix un tot orgànic, un sistema articulat que està inspirat en criteris generals que s'emmotllen a cada institució segons les seves respectives modalitats.

Les regles de Dret exposades són, com he dit, les que s'apliquen a Catalunya, perquè crec que aquest llibre ha de tenir valor pràctica. Si m'hagués proposat escriure un tractat teòric de

Dret català, podia suprimir bona part de la jurisprudència i donar solucions distintes de les proposades; podia omitir la vènia marital, la injustícia absurda de les litis expenses, etc., etc.; però avui resultaria un tractat ideal. Una tal exposició teòrica de ço que és el Dret català, encara que respongués a conviccions arrelades i fundades, que no han de destruir declaracions de qui no té la missió de legislar ni l'èxit de persuadir, no retrataria l'estat de fet en què avui es desenrotlla la vida jurídica en tots els casos en què la lluita d'interessos o les exigències del procediment obliguen a demanar la intervenció del poder espanyol. Al capdavall, el que ha de passar un riu no pot fer cas omís de la força del corrent, ni el que acut al Tribunal pot prescindir del que pensa aquest. Per tal motiu, amb les degudes reserves i fins protestes, exposo el que avui encara s'aplica a la pràctica, esperant el dia en què, en una o altra forma, es rectificuin doctrines i es depurin les lleis.

Si he complert fidelment aquests propòsits; si he incorregut en el defecte que censura Horaci: «*brevis esse labore, obscurus fio*»; si, en cada cas, he sabut donar la solució justa o no he interpretat degudament les lleis, etc., ho jutjarà el llegidor, al qual demano no oblidi que *cujusvis est errare*.

INDEX

	<u>Pàgs.</u>
Pròleg.....	5
Abreviatures més usades en aquesta obra.....	9

LLIBRE I

PRELIMINARS

TÍTOL PRIMER

FONTS LEGALS

CAPÍTOL I

INTRODUCCIÓ

§ 1 Secció 1. ^a Existència i justificació del Dret català..	13
§ 2 id. 2. ^a Esperit del Dret català.....	19

CAPÍTOL II

DRET VIGENT A CATALUNYA

§ 3 Secció 1. ^a Dret vigent a Catalunya, en general ..	23
§ 4 id. 2. ^a Dret indígena, en general.....	28
§ 5 id. 3. ^a Legislacions especials dins Catalunya...	30

	Pàgs.
§ 6 Secció 4. ^a Dret canònic.....	34
§ 7 íd. 5. ^a Dret romà.....	36
§ 8 íd. 6. ^a Dret consuetudinari.....	38
§ 9 íd. 7. ^a El Codi civil com a dret supletori ...	44
§ 10 íd. 8. ^a Principis generals de dret	48
§ 11 íd. 9. ^a Jurisprudència.....	50
§ 12 íd. 10. ^a Jurisdicció del Dret vigent a Catalunya.....	53

CAPÍTOL III

LA LLEI

§ 13 Secció 1. ^a Eficàcia de la llei en quant al temps...	61
§ 14 íd. 2. ^a Dret general o normal i especial o anormal.....	69
§ 15 íd. 3. ^a Interpretació de les lleis.....	71
§ 16 íd. 4. ^a Efectes de les lleis.....	75
§ 17 íd. 5. ^a Derogació de les lleis.....	77

TÍTOL SEGON

L'ACTE JURÍDIC

CAPÍTOL PRELIMINAR

GENERALITATS

§ 18 Secció 1. ^a De l'acte jurídic, en general.....	78
§ 19 íd. 2. ^a Elements de l'acte jurídic.....	80

SUBTÍTOL PRIMER

ELEMENTS ESSENCIALS DE
L'ACTE JURÍDIC

CAPÍTOL I

LA PERSONA

§ 20 Secció 1. ^a La persona, en general.....	81
§ 21 íd. 2. ^a Origen de la persona natural.....	83
§ 22 íd. 3. ^a Extinció de la persona natural.....	86
§ 23 íd. 4. ^a Persona jurídica.....	88
íd. 5. ^a Capacitat jurídica.....	96
§ 24 Subsecció 1. ^a Causes modificatives de la capacitat d'obrar, en general.....	96
§ 25 íd. 2. ^a Ciutadania i domicili.....	97
§ 26 íd. 3. ^a Relacions de família i sexe	98
§ 27 íd. 4. ^a Edat.....	100
§ 28 íd. 5. ^a Malalties, defectes físics.....	112
§ 29 íd. 6. ^a Professions i oficis.....	114
§ 30 íd. 7. ^a Conducta.....	115
§ 31 Secció 6. ^a Registre de l'estat civil.....	119
§ 32 íd. 7. ^a Vicis del consentiment.....	122

CAPÍTOL II

LA COSA

§ 33 Secció 1. ^a Objecte dels drets.....	128
§ 34 íd. 2. ^a <i>Jus in se ipsum</i>	129
§ 35 íd. 3. ^a Classificacions de les coses.....	131
§ 36 Subsecció 1. ^a Coses fora del comerç.....	132
§ 37 íd. 2. ^a Coses que estan en el comerç : Mobles i immobles.....	135

	Pàgs.
§ 38 Subsecció 3. ^a Coses fungibles i no fungibles, divisibles i indivisibles.....	139
§ 39 íd. 4. ^a Coses principals i accessòries.....	142
§ 40 íd. 5. ^a Coses universals.....	149

CAPÍTOL III

LA FORMA

§ 41 Secció 1. ^a Element formal : Forma externa.....	150
§ 42 íd. 2. ^a Forma interna.....	157

SUBTÍTOL SEGON

ELEMENTS ACCIDENTALS

§ 43 Secció 1. ^a Elements accidentals, en general.....	160
íd. 2. ^a Condició.....	161
§ 44 Subsecció 1. ^a Noció i classificacions.....	162
§ 45 íd. 2. ^a Efectes i compliment.....	172
§ 46 Secció 3. ^a Termini.....	178
§ 47 íd. 4. ^a Modo.....	180

SUBTÍTOL TERCER

INTERPRETACIÓ
I VIDA DELS ACTES JURÍDICS

§ 48 Secció 1. ^a Interpretació.....	183
§ 49 íd. 2. ^a Naixement de l'acte jurídic.....	193
§ 50 íd. 3. ^a El temps.....	194
§ 51 íd. 4. ^a El lloc.....	198

SUBTÍTOL QUART

EFECTES DE L'ACTE JURÍDIC

§ 52 Secció 1. ^a Efectes generals : Actes normals.....	200
íd. 2. ^a Efectes dels actes anormals.....	207
§ 53 Subsecció 1. ^a Nul·litat originària.....	207
§ 54 íd. 2. ^a Nul·litat sobrevinguda.....	215
§ 55 íd. 3. ^a Nul·litat parcial : Actes rescindibles.....	217

CAPÍTOL IV

FI DE L'ACTE JURÍDIC

§ 56 Secció 1. ^a Fi dels actes jurídics, en general : Adquisició de drets.....	219
§ 57 íd. 2. ^a Actes conservatoris de drets.....	223
§ 58 íd. 3. ^a Exercici dels drets.....	226
§ 59 íd. 4. ^a Efectes del no ús dels drets.....	233
§ 60 íd. 5. ^a Actes de pèrdua de drets : Renúncia.....	234
íd. 6. ^a Alienació.....	239
§ 61 Subsecció 1. ^a Alienació, en general.....	239
§ 62 íd. 2. ^a Alienació en frau de creditor.....	243
§ 63 íd. 3. ^a Alienació prohibida pel causant ..	251
§ 64 Secció 1. ^a Extinció dels drets.....	252

SUBTÍTOL CINQUÈ

RELACIÓ JURÍDICA

§ 65 Secció única.....	254
------------------------	-----

TÍTOL TERCER

PROTECCIÓ DELS DRETS

CAPÍTOL I

PROTECCIÓ DELS DRETS, EN GENERAL

§ 66	Secció única	258
------	--------------------	-----

CAPÍTOL II

DRET DE RETENCIÓ

§ 67	Secció única.....	261
------	-------------------	-----

CAPÍTOL III

PROTECCIÓ JUDICIAL

§ 68	Secció 1. ^a Protecció judicial, en general.....	263
	íd. 2. ^a Acció.....	265
§ 69	Subsecció 1. ^a L'acció, en general.....	265
§ 70	íd. 2. ^a Transmissió de les accions, en general.....	269
§ 71	íd. 3. ^a Cessió de les accions.....	270
§ 72	íd. 4. ^a Efectes de la cessió de les accions...	279
§ 73	íd. 5. ^a Transmissió activa <i>mortis causa</i> ..	283
§ 74	íd. 6. ^a Transmissió passiva.....	285
§ 75	íd. 7. ^a Concurs d'accions.....	288
	Secció 3. ^a <i>Litis contestatio</i>	290
§ 76	Subsecció 1. ^a Noció i efectes.....	290
§ 77	íd. 2. ^a Moment i efectes.....	295
§ 78	Secció 4. ^a Causes d'extinció de les accions.....	298
	íd. 5. ^a Prescripció.....	299

§ 79	Subsecció 1. ^a De la prescripció, en general.....	299
§ 80	íd. 2. ^a Requisits : <i>Actio nata</i>	302
§ 81	íd. 3. ^a Possibilitat d'exercitar l'acció	311
§ 82	íd. 4. ^a Temps.....	316
§ 83	íd. 5. ^a Interrupció del termini.....	323
§ 84	íd. 6. ^a Efectes de la prescripció.....	330
§ 85	Secció 6. ^a Defensa del demandat : Excepcions...	334
	íd. 7. ^a Restitució <i>in integrum</i>	336
§ 86	Subsecció 1. ^a Restitució <i>in integrum</i> , en general..	336
§ 87	íd. 2. ^a Requisits de la restitució.....	337
§ 88	íd. 3. ^a Causes de restitució.....	342
§ 89	íd. 4. ^a Exercici de la restitució.....	348
§ 90	íd. 5. ^a Efectes generals.....	351
	Secció 8. ^a Proves.....	353
§ 91	Subsecció 1. ^a La prova, en general.....	353
§ 92	íd. 2. ^a Prova de documents públics.....	357
§ 93	íd. 3. ^a Prova de documents privats.....	361
§ 94	íd. 4. ^a Prova de confessió.....	363
§ 95	íd. 5. ^a Prova d'inspecció ocular.....	366
§ 96	íd. 6. ^a Prova pericial.....	367
§ 97	íd. 7. ^a Prova testifical.....	368
§ 98	íd. 8. ^a Presumpcions.....	371
	Secció 9. ^a Sentència.....	373
§ 99	Subsecció 1. ^a Qüestió preliminar.....	373
§ 100	íd. 2. ^a Acció de cosa jutjada.....	375
§ 101	íd. 3. ^a Excepció de cosa jutjada.....	377